Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

9 март 2017 година**

„Преюдициално запитване — Свободно предоставяне на услуги от адвокатите — Възможност държавите членки да запазят за определени категории адвокати изготвянето на официални документи за учредяване или прехвърляне на вещни права върху недвижими имоти — Правна уредба на държава членка, по силата на която автентичността на подписа върху молба за вписване в имотния регистър трябва да бъде удостоверена от нотариус“

По дело C-342/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия) с акт от 19 май 2015 г., постъпил в Съда на 8 юли 2015 г., в рамките на производство по дело

Leopoldine Gertraud Piringer

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: J. L. da Cruz Vilaça, председател на състава, A. Tizzano (докладчик), заместник-председател на Съда, M. Berger, A. Borg Barthet и F. Biltgen, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: K. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 8 юни 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Leopoldine Gertraud Piringer, от S. Piringer, W. L. Weh и S. Harg, Rechtsanwälte,

— за австрийското правителство, от G. Eberhard, M. Aufner и C. Pesendorfer, в качеството на представители,

— за чешкото правителство, от M. Smolek, J. Vláčil и M. D. Hadroušek, в качеството на представители,

— за германското правителство, от T. Henze, J. Möller, D. Kuon и J. Mentgen, в качеството на представители,

— за испанското правителство, от M. J. García-Valdecasas Dorrego и V. Ester Casas, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

— за френското правителство, от G. de Bergues, D. Colas и R. Coesme, в качеството на представители,

— за латвийското правителство, от I. Kalniņš и J. Treijs-Gigulis, в качеството на представители,

— за люксембургското правителство, от D. Holderer, в качеството на представител, подпомагана от F. Moyse, адвокат,

— за полското правителство, от B. Majczyna, D. Lutostańska и A. Siwek, в качеството на представители,

— за словенското правителство, от B. Jovin Hrastnik, в качеството на представител,

— за Европейската комисия, от G. Braun и H. Støvlbæk, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 21 септември 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 1, параграф 1, втора алинея от Директива 77/249/ЕИО на Съвета от 22 март 1977 година относно улесняване ефективното упражняване от адвокатите на свободата на предоставяне на услуги (ОВ L 78, 1977 г., стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 46), както и на член 56 ДФЕС.

2 Запитването е отправено в рамките на правен спор между г-жа Leopoldine Gertraud Piringer, гражданка на Австрия, и Bezirksgericht Freistadt (Районен съд, Фрайщат) поради отказа на последния да впише в австрийския имотен регистър намерение за продажба на недвижим имот.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображение второ от Директива 77/249 има следното съдържание:

„[…] настоящата директива предвижда само мерки за улесняване на ефективното упражняване на адвокатската професия под формата на предоставяне на услуги; […] ще са необходими по-конкретни мерки за ефективното упражняване на правото на установяване“.

4 Съгласно член 1, параграфи 1 и 2 от тази директива:

„1. Настоящата директива се прилага в рамките на предвидените от нея граници и условия за адвокатската дейност, упражнявана под формата на предоставяне на услуги.

Независимо от всичко уредено в настоящата директива, държавите членки могат да запазят за определени категории адвокати изготвянето на официални документи за придобиване на правото да управляват имуществото на починали лица или за учредяване или прехвърляне на права върху земя.

2. „Адвокат“ е всяко лице, което има професионална квалификация да упражнява професията си под някое от следните звания:

[…] *Ирландия:*	Barrister, Solicitor,
[…] *Обединеното кралство:*	Advocate, Barrister, Solicitor,

[…] “.

5 Член 4 от посочената директива гласи:

„1. Дейностите, свързани с представителство на клиент в съдебно производство или пред публични органи се упражняват във всяка приемаща държава членка при условията, определени за адвокатите, установени в тази държава, с изключение на условията, които изискват пребиваване или вписване в професионална организация в тази държава.

[…]

4. За упражняването на дейности извън посочените в параграф 1 адвокатът отговаря на условията и правилата на професионално поведение на държавата членка, от която идва лицето, без да се засягат правилата, независимо от техния източник, които уреждат професията в приемащата държава членка, в частност несъвместимост на упражняването на адвокатска дейност с други дейности в съответната държава […]. Тези правила се прилагат само ако могат да се спазват от адвокат, който не е установен в приемаща държава членка и до степента, до която спазването им е обективно оправдано от осигуряването на правилното упражняване на адвокатската дейност, достойнството на професията и зачитането на правилата за несъвместимост в тази държава“.

6 Съображение 10 от Директива 98/5/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 година относно улесняване на постоянното упражняване на адвокатската професия в държава членка, различна от държавата, в която е придобита квалификацията (ОВ L 77, 1998 г., стр. 36; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 3, стр. 24), предвижда следното:

„[…] следва да се предвиди, както в Директива 77/249/ЕИО, възможността да се изключат от дейностите на адвокати, които практикуват във Великобритания и Ирландия под професионалното звание по произход, някои актове в областта на недвижимите имоти и наследството; […] настоящата директива по никакъв начин не засяга разпоредбите, съгласно които във всяка държава членка определени дейности са запазени за професии извън адвокатската; […]“.

7 Член 5 от тази директива, озаглавен „Сфера на дейност“, предвижда в параграф 2:

„Държавите членки, които разрешават на тяхна територия определена категория адвокати да съставят актове, които им дават право на управление на имуществото на починали лица или на учредяване или прехвърляне на реални права върху недвижими имоти, които в други държави членки са запазени за други професии извън адвокатската, могат да изключат от тези дейности адвокат, който практикува под професионалното звание по произход, предоставено в една от посочената втора група държави членки“.

Австрийското право

8 Член 31 от Allgemeines Grundbuchsgesetz (Федерален закон за имотния регистър) от 2 февруари 1955 г. в приложимата му към спора в главното производство редакция (BGBl. I, 87/2015) (наричан по-нататък „GBG“) гласи:

„1. Вписване в имотния регистър […] се извършва само въз основа на официални удостоверителни документи или на частни документи, подписите на страните върху които са удостоверени от съд или нотариус и при условие че в надписа за отбелязване на удостоверяването е посочена също датата на раждане, когато подписът е положен от физическо лице.

[…]

3. Удостоверяването на чуждестранни документи се урежда с международни договори. Не е необходимо допълнително удостоверяване на документите, които са удостоверени от австрийския представителен орган, в съответствие с чиято компетентност те са били съставени или удостоверени, или от националния представителен орган на държавата, в която са били съставени или удостоверени.

[…]“.

9 Член 53 от GBG предвижда:

„1. Собственикът има право да поиска отбелязването в регистъра на намерение за продажба или залог с цел да обоснове поредността на правата, които следва да бъдат вписани в резултат на тази продажба или залог, считано от датата на молбата.

[…]

3. Същевременно отбелязванията по молби като посочените по-горе се извършват само ако според данните от имотния регистър вписването на правото или заличаването на съществуващото право е допустимо и ако подписът върху молбата е удостоверен от съд или нотариус. Прилагат се разпоредбите на член 31, параграфи 3—5.

[…]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

10 Г-жа Piringer е собственик на една втора част от недвижим имот в Австрия.

11 На 25 февруари 2009 г. в Чешката република тя подписва молба за вписване в австрийския имотен регистър на намерение за продажба на нейната част от посочения недвижим имот с цел запазване на поредност. Поставеният върху тази молба подпис на молителката е удостоверен от чешки адвокат, който в съответствие с чешкото право поставя надпис за тази цел, съдържащ информация inter alia за датата на раждане на жалбоподателката в главното производство и за документите, представени от нея като доказателство за нейната самоличност. В отбелязването подписалият го адвокат удостоверява, че г-жа Piringer е подписала посочената молба собственоръчно пред него само в един екземпляр.

12 На 15 юли 2014 г. г-жа Piringer подава тази молба за вписване до съда, чиято задача е да води имотния регистър, а именно Bezirksgericht Freistadt (Районен съд, Фрайщат, Австрия). Тя прилага към молбата си по-специално Договора за взаимна правна помощ по граждански дела,

признаване на официални документи и предоставяне на правна информация, сключен на 10 ноември 1961 г. между Република Австрия и Чехословашката социалистическа република (BGBl. № 309/1962), който продължава да е приложим в двустранните отношения с Чешката република (BGBl. III № 123/1997, наричан по-нататък „австро-чешкият договор“).

13 Тази юрисдикция отхвърля молбата с решение от 18 юли 2014 г., тъй като подписът на жалбоподателката в главното производство не е бил удостоверен от съд или нотариус съгласно изискванията на член 53, параграф 3 от GBG. Освен това според посочената юрисдикция удостоверяването на подписа от чешки адвокат не попада в приложното поле на австро-чешкия договор. Във всички случаи според тази юрисдикция в представения от г-жа Piringer текст на удостоверяването не е положен официален печат, както се изисква съгласно членове 21 и 22 от този договор.

14 С определение от 25 ноември 2015 г. Landesgericht Linz (Окръжен съд, Линц, Австрия) потвърждава постановеното на 18 юли 2014 г. решение, като според него дори декларацията, удостоверяваща автентичността на подписа, да представлява официален удостоверителен документ по смисъла на чешкото право, признаването ѝ в Австрия попада в обхвата член 21, параграф 2 от австро-чешкия договор. Тъй като обаче с тази разпоредба взаимното признаване се ограничава до надписа, удостоверяващ истинността на подпис върху частен документ и поставен върху последния от „съд, учреждение или австрийски нотариус“, разширяване на приложното ѝ поле с цел да се обхванат и поставените от чешките адвокати надписи не само щяло да противоречи на текста на този член, но и на самата воля на договарящите се страни.

15 Сезираният с ревизионната жалба от г-жа Piringer Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия) счита по същество, че австро-чешкият договор не е приложим в случая, и изразява съмнения относно съвместимостта с правото на Съюза на изискването за нотариално удостоверяване по член 53, параграф 3 от GBG.

16 При тези обстоятелства Oberster Gerichtshof (Върховен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли член 1, параграф 1, втора алинея от [Директива 77/249] да се тълкува в смисъл, че е възможно държава членка да изключи удостоверяването на подписи върху документи, необходими за учредяването или прехвърлянето на вещни права върху недвижими имоти, от свободното предоставяне на адвокатски услуги и да запази извършването на тази дейност само за нотариуси?

2) Следва ли член 56 ДФЕС да се тълкува в смисъл, че същият допуска национална разпоредба на държавата, в която се води регистърът (Австрия), която запазва за нотариуси дейността по удостоверяване на подписи върху документи, необходими за учредяването или прехвърлянето на вещни права върху недвижими имоти, и чийто ефект се изразява по-конкретно в непризнаването в държавата, в която се води регистърът, на декларация за автентичността на подпис, която е изготвена от установен в Чешката република адвокат в държавата на неговото установяване, въпреки че според чешкото право тази декларация има същото правно действие като официалното удостоверяване,

тъй като по-специално:

а) въпросът за признаването в държавата, в която се води регистърът, на изготвена в Чешката република от установен там адвокат декларация за автентичността на подпис върху молба за вписване в имотния регистър се отнася до предоставянето на услуга от адвокат, която не може да се извършва от адвокати, установени в държавата, в която се води регистърът, поради което отказът да бъде призната такава декларация, не попада под забраната на ограниченията

или

б) извършването на посочената дейност само от нотариусите е обосновано с цел да се гарантира законосъобразността и правната сигурност на актове (документи за правни сделки) и следователно служи на императивни съображения от общ интерес и освен това е необходимо за постигане на тази цел в държавата, в която се води регистърът?“.

По искането за възобновяване на устната фаза на производството

17 В съответствие с член 82, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда устната фаза на производството е приключена след представяне на заключението на генералния адвокат на 21 септември 2016 г.

18 С молба, подадена в секретариата на Съда на 31 октомври 2016 г., г-жа Piringer иска възобновяване на устната фаза на производството. По същество тя оспорва определени твърдения в заключението на генералния адвокат и изтъква, че няколко довода, представени като съществени в рамките на настоящото преюдициално запитване, не са били обсъдени от заинтересованите субекти.

19 В това отношение от член 252, втора алинея ДФЕС следва, че ролята на генералния адвокат е да представя публично, при пълна безпристрастност и независимост, мотивирани заключения по делата, за които са изисква неговото произнасяне, като Съдът не е обвързан нито от заключенията, нито от техните мотиви (решение от 21 декември 2016 г., Съвет/Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, т. 60 и цитираната съдебна практика).

20 Следователно несъгласието на една от страните с посоченото заключение не може само по себе си да бъде основание за възобновяване на устната фаза на производството, независимо какви са разгледаните в заключението въпроси (решение от 21 декември 2016 г., Съвет/Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, т. 61 и цитираната съдебна практика).

21 При това положение е важно да се припомни, че съгласно член 83 от Процедурния правилник след изслушване на генералния адвокат Съдът може във всеки един момент да постанови възобновяване на устната фаза на производството, по-специално когато счита, че делото не е напълно изяснено или когато то трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от страните или заинтересованите субекти по член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз.

22 В настоящия случай обаче Съдът счита, че разполага с всички необходими сведения, за да отговори на поставените въпроси, както и че те са били посочени в хода на производството и са били обсъдени от страните.

23 При тези обстоятелства, след като изслуша генералния адвокат, Съдът счита, че устната фаза на производството не следва да възобновява.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

24 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 1, параграф 1, втора алинея от Директива 77/249 следва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която запазва за нотариусите удостоверяването на подписи върху документите, необходими за учредяването или

прехвърлянето на вещни права върху недвижими имоти, и поради това изключва възможността за признаване в тази държава членка на подобно удостоверяване, извършено от установен в друга държава членка адвокат.

25 За да се отговори на този въпрос, в самото начало следва да се определи дали Директива 77/249 се прилага при обстоятелства като разглежданите в главното производство.

26 В това отношение следва да се изтъкне, че съгласно текста на член 1, параграф 1 Директива 77/249, чиято цел е да улесни ефективното упражняване от адвокатите на свободата на предоставяне на услуги (решение от 19 януари 1988 г., Gullung, 292/86, EU:C:1988:15, т. 15), се прилага към адвокатската дейност, упражнявана под формата на свободно предоставяне на услуги.

27 Ето защо, на първо място, следва да се провери дали удостоверяването на подпис върху молба за вписване в имотния регистър като разглежданото в главното производство представлява „адвокатска дейност“, и на второ място, дали това удостоверяване е извършено под формата на свободно предоставяне на услуги по смисъла на посочената разпоредба.

28 На първо място, следва да се посочи, че Директива 77/249 не дефинира изрично обхвата на понятието „адвокатска дейност“ по смисъла на тази директива. Всъщност, макар Директивата да прави разлика между, от една страна, дейностите, свързани с представителство на клиент в съдебно производство или пред публични органи, споменати по-специално в член 4, параграф 1 от тази директива, и от друга страна, всички останали дейности, посочени в частност в член 4, параграф 4 от Директивата (вж. решение от 30 ноември 1995 г., Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411, т. 14), тя не уточнява обхвата на тези изрази.

29 Въпреки това, що се отнася до самото понятие „адвокат“ по смисъла на Директива 77/249, член 1, параграф 2 от последната предвижда, че този термин трябва да се разбира като обхващащ „всяко лице, което има професионална квалификация да упражнява професията си под някое от […] звания[та]“, използвани във всяка държава членка. Така с посоченото определение законодателят на Съюза е оставил на държавите членки сами да дефинират това понятие и се е позовал на званията, използвани във всяка държава членка, за да установи лицата, които могат да упражняват тази професионална дейност.

30 При тези условия, що се отнася и до определението на дейностите, които могат да се извършват от адвокатите, следва да се приеме, че при липсата на каквито и да е уточнения в Директива 77/249 законодателят на Съюза е искал да запази правомощието на държавите членки да определят съдържанието на това понятие, като по този начин им е оставил широка свобода на преценка в това отношение.

31 Ето защо за целите на тълкуването на Директива 77/249 следва да се изтъкне, противно на посоченото от чешкото и испанското правителство, че понятието „адвокатска дейност“ по смисъла на тази директива обхваща не само обичайно извършваните от адвокатите правни услуги, като правните съвети или представителството на клиент в съдебното производство, но може да бъде насочено и към други видове услуги, като удостоверяването на подписи. Обстоятелството, че последните услуги не се извършват от адвокати във всички държави членки, е без значение в това отношение.

32 Освен това следва да се внесе уточнение, че както следва от представената на Съда преписка, някои държави членки, сред които по-специално Чешката република, действително са предвидили възможността установените на националната територия адвокати да предоставят тези други видове услуги.

33 На второ място, следва да се определи дали към адвокатската дейност, която се състои в удостоверяването на подписи, се прилага режимът на свободното предоставяне на услуги. Всъщност съгласно текста на член 1, параграф 1 от Директива 77/249 прилагането на тази директива към адвокатската дейност е подчинено и на условието тази дейност да се извършва „под формата на предоставяне на услуги“.

34 В това отношение следва да се припомни, че както Съдът неколкократно е постановявал, за да се способства за предоставянето на услуги, предоставящото услугите лице може да се придвижи в държавата членка, в която е установен получателят на услугите, или последният може да отиде в държавата по местоустановяването на доставчика на услугите. Докато първата от тези хипотези е изрично посочена в член 57, трета алинея ДФЕС, който допуска лицата, които предоставят услуги, временно да упражняват дейност като доставчици на услуги в държавата членка, където се предоставя услугата, при същите условия, каквито тази държава прилага спрямо своите собствени граждани, втората хипотеза, която съответства на целта към всяка дейност, която се извършва срещу възнаграждение и не се обхваща от свободното движение на стоки, хора или капитали, да се приложи свободното движение на стоки, представлява необходимото допълнение (вж. по-специално решение от 24 септември 2013 г., Demirkan, C-221/11, EU:C:2013:583, т. 34).

35 Така съгласно практиката на Съда правото на свободно предоставяне на услуги, гарантирано в член 56 ДФЕС на гражданите на държавите членки, а следователно и на гражданите на Европейския съюз, включва „пасивното“ право на свободно предоставяне на услуги, а именно свободата на получателите на услуги да отидат в друга държава членка, за да ползват там определена услуга, без да бъдат възпрепятствани от каквито и да са ограничения (вж. по-специално решение от 24 септември 2013 г., Demirkan, C-221/11, EU:C:2013:583, т. 35 и цитираната съдебна практика).

36 Оттук следва, че доколкото е насочена към улесняване на ефективното упражняване на правото на свободно предоставяне на услуги от адвокатите, Директива 77/249 трябва да се тълкува в смисъл, че тя се прилага както в класическия случай на придвижване на адвоката в държава членка, различна от тази на установяването му, за да предостави своите услуги, така и при липсата на придвижване на това лице, а именно когато, както в главното производство, получателят на услугата се придвижва извън държавата членка на своето пребиваване, за да отиде в друга държава членка с цел да се ползва от услугите на установен там адвокат.

37 С оглед на изложените по-горе съображения, тъй като в настоящия случай условията за прилагането на Директива 77/249 са изпълнени, следва да се приеме, че последната може да се приложи при обстоятелствата по дело като разглежданото в главното производство.

38 При това положение следва да се изтъкне, че поставеният от Oberster Gerichtshof (Върховен съд) въпрос се отнася точно до тълкуването на член 1, параграф 1, втора алинея от Директива 77/249. Тази разпоредба разрешава отклонение от свободното предоставяне на услуги от адвокатите, като предвижда, че държавите членки могат да запазят за „определени категории адвокати“ възможността да изготвят официални документи по-специално за учредяване или прехвърляне на вещни права върху недвижими имоти.

39 В частност с въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали подобно отклонение дава възможност да се обоснове запазването за австрийските нотариуси на удостоверяването на подписи върху документите, които са необходими за учредяване или прехвърляне на вещни права върху недвижими имоти, което запазване позволява адвокатите да бъдат изключени от извършването на подобна дейност.

40 Следва обаче да се посочи, че предвиденото член 1, параграф 1, втора алинея от Директива 77/249 отклонение като цяло не е насочено към различните категории правни професии, така че, като се позовават на тази разпоредба, държавите членки да имат право да ограничават упражняването на дейността по изготвяне на официални документи за учредяване или прехвърляне на вещни права върху недвижими имоти до определени категории правни професии като нотариусите и така да забранят на чуждестранните адвокати да извършват разглежданата дейност на територията на посочените държави членки.

41 Споменатата разпоредба обаче предвижда отклонение с по-ограничен обхват и насочено точно към някои определени категории адвокати, които впрочем са изрично посочени в член 1, параграф 2 от самата директива

42 В това отношение, както правилно изтъкват Комисията и германското правителство, генезисът на Директива 77/249 дава възможност да се разберат произходът и обхватът на тази разпоредба, която е била въведена в полза на Обединеното кралство и Ирландия, за да се отчете особеното правно положение на тези две държави членки, в които съществуват различни категории адвокати, а именно barristers и solicitors.

43 По-специално, считало се е, че предвиденото в член 1, параграф 1, втора алинея от Директива 77/249 отклонение отчита приложимата правна уредба в тези държави на Common Law, която предвижда изключителна компетентност на solicitors за изготвянето на някои правни актове в областта на правото, свързано с недвижимите имоти, докато към момента на приемането на тази директива в другите държави членки изготвянето на тези актове е запазено за нотариусите или съдилищата. Освен това не се оспорва, че подобни дейности не попадат в приложното поле на Директива 77/249.

44 Както подчертава генералният адвокат в точка 34 от заключението си, по този начин с посоченото отклонение се цели да се избегне възможността адвокати от други държави членки да упражняват съответните дейности във Великобритания или в Ирландия. Това тълкуване се подкрепя от съображение 10 от Директива 98/5, съгласно текста на което следва да се предвиди, както в Директива 77/249, възможността да се изключат от дейностите на адвокати, които практикуват във Великобритания и Ирландия под професионалното звание по произход, някои актове в областта на недвижимите имоти и наследството.

45 Освен това в член 5, параграф 2 от Директива 98/5 се посочва, че „[д]ържавите членки, които разрешават на тяхна територия определена категория адвокати да съставят актове, които им дават право на управление на имуществото на починали лица или на учредяване или прехвърляне на [вещ]ни права върху недвижими имоти, които в други държави членки са запазени за други професии извън адвокатската, могат да изключат от тези дейности адвокат, който практикува под професионалното звание по произход, предоставено в една от посочената втора група държави членки“.

46 При тези условия, тъй като предвиденото в член 1, параграф 1, втора алинея от Директива 77/249 отклонение е насочено само към определени категории адвокати, на които съответната държава членка дава право да упражняват своята професионална дейност под едно от точно определените в самата директива звания, а не към професии, различни от адвокатската, следва да се направи извод, че посочената разпоредба не се прилага при разглежданите в главното производство обстоятелства.

47 Предвид изложените съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 1, параграф 1, втора алинея от Директива 77/249 трябва да се тълкува в смисъл, че не се прилага спрямо правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която запазва за нотариусите удостоверяването на подписи върху документите, необходими за

учредяването или прехвърлянето на вещни права върху недвижими имоти, и поради това изключва възможността за признаване в тази държава членка на подобно удостоверяване, извършено от установен в друга държава членка адвокат.

По втория въпрос

48 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 56 ДФЕС следва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която запазва за нотариусите удостоверяването на подписи върху документите, необходими за учредяването или прехвърлянето на вещни права върху недвижими имоти, и поради това изключва възможността за признаване в тази държава членка на подобно удостоверяване, извършено от установен в друга държава членка адвокат в съответствие с националното му право.

49 За да се отговори на този въпрос, на първо място, следва да се припомни, че член 56 ДФЕС изисква не само премахването на всяка основана на гражданството дискриминация по отношение на установените в друга държава членка доставчици на услуги, но и на всяко ограничение на свободното предоставяне на услуги, дори то да се прилага, без да се прави разлика между национални доставчици и доставчици от други държави членки, когато това ограничение може да доведе до забрана, затрудняване или по-слаба привлекателност на дейността на доставчик, установен в друга държава членка, в която той законно предлага аналогични услуги (решения от 18 юли 2013 г., Citroën Belux, C-265/12, EU:C:2013:498, т. 35 и цитираната съдебна практика, както и от 11 юни 2015 г., Berlington Hungary и др., C-98/14, EU:C:2015:386, т. 35).

50 В настоящия случай член 53, параграф 3 от GBG признава само на нотариусите и съдилищата компетентността да удостоверяват подписи върху документите, необходими за учредяване или прехвърляне на вещни права върху недвижими имоти. Прилагането на тази разпоредба изключва по недискриминационен начин възможността за признаване в Австрия на удостоверяването на подобен подпис, извършено както от установен в тази държава адвокат, така и от адвокатите, установени в други държави членки.

51 Доколкото обаче не позволява да се признае удостоверяването на подпис, извършено от установен в друга държава членка адвокат, в случая Чешката република, където в съответствие с националното право той предоставя законно аналогични услуги, такова запазване на компетентност може да попречи на подобно лице да предлага този тип услуги на клиенти, които възнамеряват да ги използват в Австрия. Освен това предвид припомнената в точки 34 и 35 от настоящото решение съдебна практика подобно запазване на компетентност ограничава и свободата на австрийски гражданин като получател на подобна услуга да отиде в Чешката република, за да се възползва там от услуга, която не може да се използва в Австрия за целите на вписване в имотния регистър.

52 Ето защо трябва да се приеме, че разглежданата в главното производство национална разпоредба представлява ограничение на свободното предоставяне на услуги, гарантирано в член 56 ДФЕС.

53 На второ място, следва да се припомни, че в съответствие с практиката на Съда подобно ограничение все пак може да се приеме за част от дерогиращите мерки, основани на съображения за обществен ред, обществена сигурност или обществено здраве, изрично предвидени в членове 51 ДФЕС и 52 ДФЕС и приложими и в областта на свободното предоставяне на услуги по силата на член 62 ДФЕС, или, при положение че това ограничение се прилага по недискриминационен начин, да се обоснове с императивни съображения от общ интерес (вж. решение от 28 януари 2016 г., Laezza, C-375/14, EU:C:2016:60, т. 31 и цитираната

съдебна практика), стига то да е в състояние да гарантира осъществяването на преследваната от него цел и да не надхвърля необходимото за постигането ѝ (вж. по-специално решение от 17 март 2011 г., Peñarroja Fa, C-372/09 и C-373/09, EU:C:2011:156, т. 54 и цитираната съдебна практика).

54 В това отношение следва — както генералният адвокат в точка 48 от неговото заключение — да се подчертае че в решение от 24 май 2011 г., Комисия/Австрия (C-53/08, EU:C:2011:338, т. 91 и 92) Съдът вече е приел, че сама по себе си възложената на нотариусите удостоверителна дейност не предполага пряко и конкретно участие в упражняването на публичната власт по смисъла на член 51, първа алинея ДФЕС. Освен това обстоятелството, че някои едностранни или двустранни сделки подлежат на задължително удостоверяване като условие за действителността им, не може да постави под въпрос тази преценка.

55 Ето защо не може да се прави позоваване на предвиденото в тази разпоредба на Договора за функциониране на ЕС изключение при обстоятелствата в настоящото дело, което освен това засяга само удостоверяването на подписа на молителя, но не и на съдържанието на акта, върху който той е положен.

56 При това положение предвид посоченото в точка 50 от настоящото решение обстоятелство, че предвиденото в член 53, параграф 3 от GBG запазване на компетентност за нотариусите представлява недискриминационна мярка, следва да се провери дали тя може да бъде обоснована с императивни съображение от общ интерес в съответствие с припомнената в точка 53 от настоящото решение съдебна практика.

57 В настоящия случай австрийските власти посочват, че разглежданата в главното производство национална мярка има за цел да осигури правилното функциониране на системата на имотния регистър, както и да гарантира законосъобразността и правната сигурност на сделките между правните субекти.

58 При все това, от една страна, както подчертават в частност австрийското и германското правителство, следва да се изтъкне, че най-вече в някои държави членки, в които има нотариат от латински тип, имотният регистър има решаващо значение, по-специално при сделките с недвижими имоти. По-конкретно, всяко вписване в имотен регистър като австрийския такъв има конститутивно действие, в смисъл че правото на лицето, поискало това вписване, възниква само чрез него. Така воденето на имотния регистър представлява съществен елемент от охранителните производства в смисъл, че то цели да гарантира правилното прилагане на закона и правната сигурност на сделките между правните субекти, които са част от задачите и отговорностите на държавата.

59 При тези условия национални разпоредби, които изискват точността на вписванията в имотен регистър да се проверява от положили клетва професионалисти като нотариусите, допринасят за гарантиране на правната сигурност на сделките с недвижими имоти и на правилното функциониране на имотния регистър, и по-общо са свързани със защитата на доброто правораздаване, която съгласно практиката на Съда представлява императивно съображение от общ интерес (вж. в този смисъл решение от 12 декември 1996 г., Reisebüro Broede, C-3/95, EU:C:1996:487, т. 36).

60 От друга страна, следва да се припомни, че в своето решение от 24 май 2011 г., Комисия/Австрия (C-53/08, EU:C:2011:338, т. 96) Съдът вече е приел по отношение на свободата на установяване, че фактът, че с нотариалната дейност се преследват цели от общ интерес, а именно гарантиране на законосъобразността и правната сигурност на сделките между правните субекти, представлява императивно съображение от общ интерес, което може да обоснове евентуални ограничения при прилагането на член 49 ДФЕС, произтичащи от присъщите на нотариалната дейност особености, като например организирането ѝ чрез предвидените за

нотариусите процедури за назначаване, ограничаването на броя и териториалната компетентност на нотариусите или пък правилата относно възнагражденията, независимостта, несъвместимостта и несменяемостта, при условие че тези ограничения са подходящи и необходими за постигането на посочените цели.

61 Ето защо по аналогия на постановеното от Съда в посоченото решение следва да се приеме, че такива съображения се прилагат и по отношение на ограничение на свободното предоставяне на услуги по смисъла на член 56 ДФЕС.

62 Поради това следва да се приеме, че посочените от австрийското правителство цели представляват императивно съображение от общ интерес, годно да обоснове национална правна уредба като разглежданата в главното производство.

63 Трябва обаче да се провери и дали разглежданата в главното производство мярка отговаря на изискването за пропорционалност по смисъла на припомнената в точки 53 и 60 от настоящото решение съдебна практика.

64 Както следва от становището на австрийското правителство, представено в съдебното заседание по настоящото дело, в разглеждания случай намесата на нотариуса е важна и необходима за вписването в имотния регистър, доколкото участието на това лице не се ограничава до това да потвърди самоличността на дадено лице, което е поставило подписа си върху документ, но означава също, че нотариусът се запознава с текста на въпросния акт, за да се увери в законността на планираната сделка, и проверява способността на жалбоподателя да извършва правни действия.

65 При тези условия запазването на действията, свързани с удостоверяването на актове за учредяването или прехвърлянето на вещни права върху недвижими имоти, за специална категория лица, които се ползват с обществено доверие и спрямо които съответната държава членка извършва специален контрол, представлява подходяща мярка за постигане на целите за правилно функциониране на системата на имотния регистър, както и за законосъобразност и правна сигурност на сделките между правните субекти.

66 Освен това следва да се изтъкне, че дейността на адвокатите по удостоверяване на автентичността на подписи върху дадени актове, не е сравнима с дейността по удостоверяване, извършвана от нотариусите, и че режимът на последното удостоверяване се урежда от по-строги разпоредби.

67 В това отношение в съдебното заседание по настоящото дело чешкото правителство уточнява, че макар чешките адвокати наистина да имат право да удостоверяват автентичността на подписи при точно определени предвидени в специфична правна уредба обстоятелства, от практиката на Nejvyšší soud (Върховен съд, Чешка република) следва ясно, че поставеният от чешки адвокат надпис за отбелязване на удостоверяването на подпис не представлява официален документ. Поради това при спор между страните това удостоверяване няма същата доказателствена сила като направеното от нотариус удостоверяване.

68 Оттук според посочената държава членка следва, че ако подобен подпис трябваше да бъде признат в Австрия за целите на вписването в австрийския имотен регистър, това удостоверяване би имало значението на официален документ, тъй като би се считало за еквивалентно на извършеното от нотариус удостоверяване. Следователно то би имало различна сила от тази, която би могло да има дори в Чешка република.

69 При тези условия общият отказ от контролните функции на държавата и от ефективното гарантиране на контрол върху вписванията в имотния регистър по съображения, свързани със свободното предоставяне на услуги от адвокати, би засегнало правилното функциониране на системата на имотния регистър, както и законосъобразността и правната сигурност на сделките между правните субекти.

70 Ето защо разглежданата в главното производство национална мярка не надхвърля необходимото за постигане на посочените от австрийското правителство цели.

71 Предвид изложените съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 56 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че допуска правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която запазва за нотариусите удостоверяването на подписи върху документите, необходими за учредяването или прехвърлянето на вещни права върху недвижими имоти, и поради това изключва възможността за признаване в тази държава членка на подобно удостоверяване, извършено от установен в друга държава членка адвокат в съответствие с националното му право.

По съдебните разноски

72 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

1) **Член 1, параграф 1, втора алинея от Директива 77/249/ЕИО на Съвета от 22 март 1977 година относно улесняване ефективното упражняване от адвокатите на свободата на предоставяне на услуги следва да се тълкува в смисъл, че не се прилага към правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която запазва за нотариусите удостоверяването на подписи върху документите, необходими за учредяването или прехвърлянето на вещни права върху недвижими имоти, и поради това изключва възможността за признаване в тази държава членка на подобно удостоверяване, извършено от установен в друга държава членка адвокат.**

2) **Член 56 ДФЕС следва да се тълкува в смисъл, че допуска правна уредба на държава членка като разглежданата в главното производство, която запазва за нотариусите удостоверяването на подписи върху документите, необходими за учредяването или прехвърлянето на вещни права върху недвижими имоти, и поради това изключва възможността за признаване в тази държава членка на подобно удостоверяване, извършено от установен в друга държава членка адвокат в съответствие с националното му право.**

Подписи